

Viktor Sabadin, 1.b

August [enoa:

ZLATAROVO ZLATO

Izdava~ko poduze~e "Globus", Zagreb, 1973. godine

1. Bilješka o piscu.

August [ena 14. studenoga 1838. godine u Zagrbu. U roditeljsom domu u ponjemenoj obitelji ^e{koga podrijekla stekao je ljubav prema umjetnosti: Otac mu je rado polazio koncerte i kazalište, a mati je voljela književost. Poslje smrti majke 1848. god., svr{iv{i u Zagrebu osmi razred odlazi u Pe~uh k rojacima, gdje zavr{ava prvi razred gimnazije 1850. god. Vra}a se u Zagreb gdje maturira 1857. god. u gornjogradskoj gimnaziji, i upiisuje se na Pravosloovnu akademiju. Od po~etka listopada 1859. god. nastavlja pravni studj u Pragu. Tu ostaje do 1865. godine. Ne polo`iv{ na vrijeme odrjene spite bio je prisiljen baviti se `urnalistikom, te se vra}a u Zagreb i radi u redakciji "Pozor". 1868. godine postaje gradski bilje`nik. Iste godine vjen~a se sa Slavom pl. I{tvani}. Postaje ravnatelj hrvatskoga zemaljskog kazališta 1870. god. postaje dramaturg. Njegov prvi roman Zlatarovo zlato izlazi 1871.god. 1873. godine postao je gradskii senator i napu{ta kazalište. Od 1874. godine do smrti urejuje hrvatski književni ~asopis "Vijenac". Umro je 13. prosinca 1881. godine. Le`eji bolestan diktirao je "Kletvu" i rekao je "Nedajte mi umrjeti imam ju{ toliko toga napisati". Najpoznatija djela su mu: "Selja~ka buna", "Zlatarovo zlato", "Prosijak Luka", "Mladi gospodin", "Prijan Lovro", "Dijogenes", "Kanarin~eva ljubovca", "Vje~ni @id"i "Zagrebulje".

2. b) Pisac govori o tome kako je slu~ajno do{ao na ideju da napiše roman "Zlatarovo zlato" i kako je na{ao temu ,odnosno fabulu za svoj roman.

3.

- Zagreb u {esnaestom stolje}u kraljevine Maksa 2. i banovanje biskupa lure Dra{kovi}a
- karakteristike zagrep~ana
- opisivanje Magde, portetiranje, osobine...
- Grga ^okolin, opisivanje, karakter, karikiranje...
- Petar Krupi} (plemi}) `ivot, njegovo {kolovanje
- Dora - opis, karakter, ljepota, `ivot
- Grga ^okolin poku{ava pridobiti Doru, ali ne uspjeva
- osveta Grge ^okolina na Magdi zbog Dore
- popodne 4. dana po svetoj trojici 1574. godine
- opis Gregorijanca

- dolazak kanonika Antuna Vramca
- dijalog između Gregerijanca i konjanika
- godina dana poslije sastanak na Medvedgradu
- opisivanje Pavla Gregorijanca
- Dora pada u nesvijest, Pavle ju spašava
- odnosi Doru kući
- opisivanje Zagreba
- prva nedjelja poslije [imunjia 1576. godine
- dva kanonika stoje pred drvenom kurijom, jedan od njih otkriva Franju Stolinkovića
- kanonici odlaze u dvor
- opis odnosa između Stjepka i Alapića
- dolazi Stolinković, njegovo portretiranje
- Pavao odlazi kod Dore, pita je za zdravlje, govori joj koliko je voli
- 9 sati
- portretiranje Barbare, opisivanje događaja oko Grge u okolini
- Stjepko doznaje o ljubavi između Pavla i Dore
- Pavle dolazi kod Stjepka, Stjepko je ljut i tjera Pavla kod Klare Gruberove
- u kući Pavle susretne Miloša i daje mu zadatak da spasi Doru
- prije dolaska Pavle odlazi vidjeti Doru
- gotova je misa i Freijovka dolazi govoriti sa Magdom
- dolazi do razumijevanja između ljubavi Dore i Pavla, narod je htio objesiti Magdu
- opisivanje krajolika grada Samobora
- opisivanje sobe Klare Gruberove
- Pavao dolazi kod Klare, ona ga zavodi, Pavao se naljuti i odlazi
- u kući Pavao susreće Jerka
- Jerko priča Pavlu o tome da su oni braća, odlaze spasiti Doru
- 11 sati ujutro
- brijuni i njegovi pomoćnici pokušavaju oteti Doru
- Pavao spašava Doru
- Dorin tata doznaje cijelu istinu
- Dora se vraća doma
- 1577 godina
- Stjepko je usmrtio Pavlinu majku
- Pavle naređuje Jerku da spasi Doru
- Tri kralja 1578, zima
- Hrvatska dobiva bana 1578 godine

- Dorin tata (Petar Krupi}) mora strahovito, dolazi do sukoba, on je ranjen
- narod se dogovara protiv Stjepka
- brijanje obavještava Stjepka o događanjima
- Pavle dobiva zlatni lanac od cara
- dolazi do velikih sukoba u Zagrebu
- Klara zaprosi Pavla, ali on ju odbija
- Dorina smrt
- Pavle je ljut na Klaru

4.

Bilješke o prostoru i vremenu:

- Zagreb 16 stoljeće
- popodne ~četvrti dan po svetoj trojici 1574. godine
- godina dana poslije sastanka na Medvedgradu
- opisivanje izgleda Zagreba
- prva nedjelja poslije [imunjica 1576. godine
- dva kanonika ~ekaju nekog pred drvenom kapijom
- devet sati
- opisivanje krajolika Samobora
- 11 sati
- 1577 godina
- Tri kralja 1578 godine, velika zima

Bilješke o likovima:

- karakteristike zagrepčana
- opisivanje Magde
- opisivanje Grga ^okolina, karikiranje osobina
- opisivanje Petra Krupi}a, {kolovanje
- opisivanje Dore, ljepote, du{e
- opisivanje Pavla Gregorijanca
- opisivanje Stjepana Gregorijanca
- portretiranje Barbare
- opisivanje Jerka
- opisivanje Klare Gruberove

Bilješke o fabuli:

- Grga ^okolina poku{ava pridobiti Doru, ali ne uspjeva

- osveta Grge ^okolina na Magdi zbog Dore
- dolazak kanonika Antuna Vramca
- dijalog izme|u Gregorijanca i konjanika
- Dora pada u nesvjest, Pavle ju spa{ava
- Pavle odnosi Doru ku}i
- dolazi Stolinkovi}
- Pavao odlazi kod Dore, pita je za zdravlje, govori joj koliko je voli
- Pavle dolazi kod oca, Stjepko je ljut i tjera Pavla kod Klare Gruberove
- Pavao dolazi kod Klare, ona ga zavodi, Pavao se naljuti i odlazi
- u {umi Pavao susre}e Jerka
- Jerko pri~a Pavlu o tome da su oni bra}a, odlaze spasiti Doru
- brijai i {panjolski konjanici poku{avaju oteti Doru
- Pavao spa{ava Doru
- Dorin otac doznaje cijelu istinu
- Dora se vra}a ku}i
- Stjepko je usmrtio Pavlovu majku
- Pavle moli Jerka da ~uva Doru
- Hrvatska dobiva bana 1578 godine
- Pavao Krupi} mora stra`ariti, dolazi do sukoba, on je ranjen
- narod se dogovara protiv Stjepka Gregorijanca
- brijai obavje{tava Stjepka o doga|anjima
- Pavle dobiva zlatni lanac od cara
- dolazi do velikih sukoba u Zagrebu
- Klara zaprosi Pavla, ali on odbija
- Dorina smrt
- Pavle je ljut na Klaru
- smrt Stjepka Gregorijanca
- Pavlova smrt
- Nikina (Pavlov brat) smrt

5.

a)

Gra|ani → srednji stale`

Seljaci → ni`i stale`

Feudalci → vi{i stale`

Borbe s turcima → turska osvajanja
Nacionalne prilike → sukob među klasama

b)

Roman "Zlatarovo zlato" ima takav naslov zbog toga jer je zlatar Petar Krupi} imao mudru i pametnu k}erku, i ona je njemu bila vrednija od svih zalta koje je posjedovao.

6.

a) Dora Krupi}i i Pavle Gregorjanac.

b) Ona pripada gra|anskom, a on feudalnom stale`u.

7. Dore Krupi}eve i Pavle Gregorjanca.

8.

Povjesni: Kralj Maks II, Biskup \uro Dra{kovi}, Stjepan Gregorijanac

Gra|ani: Magda, Dora, Brija~, Starac Mio, Antun Vramec

Feudalci: Petar Krupi}, Stjepko, Pavle, Marta, Klara

9. Lik Dore Krupi}eve je idealan lik.

10.

a) Oni razgovaraju vrlo nje`no.

b) "... Zdrav }u biti i `iv, ako od vas melema bude, jer -sko~i strastveno mladi}- moj `ivot si ti, moje zdravlje si ti. Od onog dana, kadno te smrtvu iznjeh ..."

11. Lik Dore Krupi}eve je idealan , a Grge karikiran.

12. Umjesto rije~i "~udan svat" mogli bismo upotrijebiti rije~ ~udan ~ovijek.

13. Deminutiv je brija~i}a - njegova je uloga da nam ka`e da je on nitko i ni{ta tj. da ni{ta ne predstavlja.

14.

Glava: debela, obla
 Obrve: guste, svedene
 O~i: male, crne, bodljive
 Nos: tup, {irok, uzvinut, crven
 Lice: okruglo

Tim pridjevima se isti~u ru`na obilje`ja.

15.

Glava: obla kao glava od kupusa
 O~i: bodljive kad ih nije vinska magla zastirala
 Nos: da se boji{ prima}i na pu{~ana praha

16.

Kratak sadr`aj:

Radnj se odvija u 16 st. u Zagrebu. Plemi} Pavao Gregorijanec spa{ava Doru Krupi}evu prilikom jedne gu`ve u gradu i dovodi je zlataru Petru Krupi}u. Odmah se zaljubio. Prilikom iste nevoljeu gradu smili mu se nijemi prosijak Jerko i zamoli svoje sluge da ga odnesu na njegove dvore da se izlje~i. Dora je slovila kao lijepa, vrijedna, skru{ena i vjerna bogu i domu, iako je rano ostala bez majke pa ju je uz oca odgajala kuma Magda. Brija~ Grga ^okolin nije uspio isprostiti Doru za `enu pa se zakleo da }e Krupi}evoj obitelji nanjeti sva zla. Poku{ao je djevojku u gradu oklevetati zbog ~ega ju je otac otjerao kod rojaka van grada. Putem su ju presreli pla}enici Stjepka Gregorijanca s namjerom da ju otmu i osramote, ne bi li tako onemogu}ili da se Pavao njome vjen~a. Kao {to je brija~ Grga bio dou{nik Stjepku, tako se prosjak Jerko zajedno sa plemi}em Pavlom urotio protiv Grge i oca Gregorijanca. Dodatnu nevolju ~ini barunica Klara koja je rano ostala Samoborska udovica i smrtno se zaljubila u ljepog Pavla. Jerko je objasno Pavlu da nije nijem, da imaju zajedni~kog oca, da mu je majka bila slu`avka na o~evom dvoru, da ju je Stjpkno napastovao i kad je vidio da je trudna protjerao ju je sa dvora. Umrila je u te{koj bjedi, a on joj se zakleo da }e cijeli `ivot {utjeti, kako nitko nebi saznao ni{ta o njemu. Do sada mu je pomagao rojak fratar u samostanu. Kad su nastale svaje izme|u vlastele i grajana, u vrijeme kad je Petar bio na rati{tu

protiv Turaka, Klara je unajmila jednog zlobnika koji se pojavio u Dorinoj kući, za vrijeme dok je bila sama. Prethodno je taj zlobnik ranio Janka koji je uvao Dorina ulazna vrata. Dori se predstavio kao ovjek koji traži zaštitu, u nevolji je i bježi. Smilio se Dori, donijela mu je vode i dok je gledala kroz prozor zlobnik joj je podmetnuo otrov. Kratko nakon što je probala navodno gorku vodu preminula je. U taj čas došao je nesretni Pavao koji nije ništa mogao napraviti protiv toga. Idućeg dana Dora je bila sahranjena. Za vrijeme dok je ležala na odru u crkvi Pavao se sreo sa Klarom i obećao joj najljubljive nevolje za sve što je učinila. Pavao je otišao na ratni front sa Turcima. Vratio se tek na početku samrti, prilikom koje ispovijeda Stjepka svećenik Jerko. Otac se na samrti ispovijeda svećeniku i kaje se za vanbratnog sina. Svećenik otkriva da je on taj sin. Iza obitelji Gregorijanec u kojoj su bila tri sina nije ostao niti jedan nasljednik. Pavao se nije ženio i pognuo je na ratni front. Niko je imao samo jednu kćerku, a Jerko je bio svećenik.

17.

Grga Okolin je negativan lik u romanu, njegove akcije stavljaju podvale među likovima. On na početku pokušava dobiti ono što želi. Uroda i doušnik, osvećuje se Dori zbog neuzvraćene ljubavi. U dužini je velika kukavica, što se vidi prilikom njegove pogibije.

18.

Njezina uloga je da razbija skladan i normalan tok radnje.

19.

Grga Okolin se osvetio Magdi, Stjepko je htio oteti Doru, Klara je dala otrovati Doru.

20.

Ljubavna - Pavle je zaprosio Doru
 Povjesna - Njegov tata je poslao Pavla van Zagreba

Ljubavna - Pavle je spasio Doru od Grge

Povjesna - Smrt Pavloe mame

**Ljubavna - Pavle i Dora se ho}e `eniti
Povjesna - Dorina smrt**

21.

- a) On govori o va`nosti obrane pala~a koje ~uvaju Hrvatsku
- b) @eli iskazati potrebu da se te tvr|ave obrane
- c) Tvr|ave, Hrvatska, Turci
- e) Nabrajaju se gradovi gdje su tvr|ave, te kolike su one va`ne za Hrvatsku

f)
**Kamenom pojasu - ne{to sna`no
 Hrvatska krv - `ivot svih ljudi
 Tvrđi zid - hrvati koji je brane
 Poplavile bi - pokorile bi
 Kao bujicu - puno njih
 Polumjesec - turci**

23.

**Grga, Stjepko, Antun Vramec
 Zato jer je latinski jezik u to vrijeme bio va`an.
 izreke: pro primo, bene cognita, bonum mane**

24. "Mali ljudi" govore jednostavnim jezikom: piljarice, tr~uljak, da{~ara.

25. U eksterjerima prevladava opis Zagreba, okoline, opisani su najva`niji djelovi Zagreba. "Sam grad bio je zidan u trokut. Ju`ni mu zid, tj. prema lici i{ao do istoka..."

26.

- a) U perfektu
- b) Jesu
- c) Ve}i stupanj vrenja
- d) Da

27. Pisac ho}e da obratimo vi{e pa`nje tom doga|aju.

28. Vrisnula - da bi bolje do~arao situaciju.

29.

a) On je to upotrebio da bi istakao snagu odnosno ja~inu.

b) Taj oblik je mnogo uvjerljiviji.

30. U jednom trenutku nastala je gu`va.

31.

a) Futuriskim aoristom.

b) Razlikuju se u tome {to je u futurskom aoristu izra`ena mogu}nost, a u futuru je izra`ena stvarnost.

32. Od loma~e, kresnulo je gori, pao na Alapi}eva konja. - ritam se uspori.

33. Jer nije potreban, to~no je predo~eno ono {to se dogodilo.

34.

a) Konj se oteo sa tla i pun energije sko~io.

b) Prezentom.

c)

35. Zato jer govori o istinitom doga|aju iz povijesti.

36.

Selja~ka buna → August [enoa

Rat i Mir → Tolstoj

Quo vadis → Henrik S. I.

37. Quo vadis → Henrik S. I.

38. Mogla se preuzeli ljubavna tema.